

Arkivnr: 2016/5105-15
Saksbehandlar: Elisabeth Bjørsvik, David Aasen Sandved

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for kultur, idrett og regional utvikling		08.11.2016

Prosjektet nytt fellesmagasin for musea i Hordaland.

Samandrag

Saka gjeld status og drøfting av det vidare arbeidet i prosjektet *Nytt fellesmagasin for musea i Hordaland*. Saksframlegget representerer ei direkte oppfølging av Fylkestinget sitt vedtakspunkt 4 i sak 11/2016 frå 8. mars i år. Her står det følgjande:

Fylkestinget ser behovet for at arbeidet og prosess med nytt fellesmagasin vert drøfta og handsama i eiga sak i Utval for Kultur, idrett og regional utvikling.

Eit nytt fellesmagasin vil vere eit økonomisk løft for stat, fylkeskommune, kommunar og museum. Det skal sikre musea sine gjenstandssamlingar for framtidige generasjonar. I prosjektfasen må ein vere viss på at aktuelle utfordringar vert teken omsyn til tidleg i utgreiingsfasen. I møte med musea i Bergen i april, fekk Utval for Kultur, idrett og regional utvikling presentert arbeid og status i munnleg form. I Fylkestinget sitt møte 14. juni i år, sak 38/2016, vart det gjort greie for satsingar og løyvingar innan museumsfeltet åra 2012-2015. Arbeidet med nytt fellesmagasin høyrer inn under tiltak 32 *Felles plan for samlingsforvaltning i «Regional plan for museum 2011-2015»*. Ei arbeidsgruppe under leiing av Museumssenteret i Hordaland med representantar frå Hordaland fylkeskommune v/fagperson for museum, Bergen kommune v/administrasjonen og Hordaland museumslag, har sett på arealbehov og tilstand på eksisterande lokale museumsmagasin. I tillegg har ein studert tre ulike bygningsalternativ som basis for vidare planlegging: nytt lavenergibygg, ombygging av eksisterande næringsbygg og fjellhall. Resultatet av dette innleiande arbeidet er vedlegg i saka.

Bevaringstenestene er ei avdeling under Museumssenteret i Hordaland. Hovudoppgåvene til Bevaringstenestene er å utføre konserveringstenester og ha ansvar for fellesmagasinet i Hordaland. I år er det ti år sidan Fellesmagasinet opna. Hordaland fylkeskommune var den første fylkeskommunen som etablerte komplette fellestenester med magasin og konservering. Magasinet er for dei gjenstandane som dei konsoliderte musea vurderer til å ha sær s høg kulturhistorisk verdi. Heilt frå planleggingsfasen var det klart at magasinet på 1300 kvadratmeter var eit første skritt på vegen for å løyse behovet for trygg og forsvarleg oppbevaring av gjenstandsamlingane. Situasjonen i dag er at kapasiteten på det meste utnyttta. Det er ikkje plass til gjenstandar over eit visst volum og tyngde. Musea rapporterer om eit estimert behov på 8 000-10 000 kvadratmeter i eit nytt fellesmagasin.

I sak 133/2016, møte i utval for Kultur, idrett og regional utvikling 13. oktober i år, vart det løyvd 350 000 kr til prosjektet om fellesmagasin for Hordaland basert på søknad frå Museumssenteret i Hordaland i tilskotsordninga «Museumsløft 2016». I søknaden kjem det fram fleire sentrale problemstillingar som ei vidare utgreiing må ta stilling til: Skal det nye magasinet også skal vere eit publikumsmagasin? Kva for

konserveringstenester, eller andre tenester, skal vere knytt til eit nytt fellesmagasin? Dette vil innebere ei vurdering av Bevaringstenestenes lokalisering i dag og kva for behov for fellestenester ein ser for seg framover. Som vedlegg i saka er også ei kort utgreiing om aktuelle behov for fellestenester gjennomført av Bevaringstenestene og KODE – Kunstmuseene i Bergen. Skal det skje endringar i funksjonen til det eksisterande fellesmagasinet? Korleis skal ein handtere ulike gjenstandar og kva er kostnadene ved etablering og drift av insektsanering?

I tillegg ser fylkesrådmannen at dei utfordringane kommunane står overfor i høve egne og private samlingar, kan vere aktuelle å vurdere i ein slik samanheng. Eit mål med nytt magasin bør vere at behovet for lokale museumsmagasin vert redusert til eit minimum. Dette vil også kunne frigjere midlar til drift av nytt fellesmagasin. Kostnadene ved den eksisterande strukturen må synleggjerast. Det må også vurderast om ein skal sjå på behovet for fellesmagasin og konserveringstenester i nabofylka Sogn & Fjordane og Rogaland. Museumssenteret i Hordaland har allereie arbeidd opp mot musea i dei to fylka med omsyn til konserveringstenester og rådgjeving. Dette understreker den spisskompetansen Bevaringstenestene har, og som gir eit godt grunnlag for styrking og utviding også i ein vidare regional og nasjonal kontekst.

Forslag til vedtak

1. Utval for Kultur, idrett og regional utvikling ser at eit nytt fellesmagasin vil vere eit stort og viktig løft for stat, fylkeskommune, kommunar og museum, og at det innleiande arbeidet til arbeidsgruppa for nytt fellesmagasin på ein god måte har synleggjort musea sine arealbehov, tilstanden på eksisterande lokale magasin og alternativ for nytt magasinbygg (nytt lavenergibbygg, ombygging av eksisterande næringsbygg og fjellhall).
2. Utval for Kultur, idrett og regional utvikling viser til dei utfordringane som vert løfta fram i denne saka om nytt fellesmagasin i Hordaland, og ser at det er viktig at desse vert drøfta inngåande som del av den vidare prosessen.
3. Ei utgreiing med dei utfordringane som vert peikt på her, bør ligge klar til politisk handsaming før jul 2017.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 18.10.2016

Saka gjeld status og drøfting av det vidare arbeidet i prosjektet *Nytt fellesmagasin for musea i Hordaland*. Saksframlegget representerer ei direkte oppfølging av Fylkestinget sitt vedtakspunkt 4 i sak 11/2016 frå møtet 8. mars i år. Her står det følgjande:

Fylkestinget ser behovet for at arbeidet og prosess med nytt fellesmagasin vert drøfta og handsama i eiga sak i Utval for Kultur, idrett og regional utvikling.

Hordaland har ti konsoliderte museum: Museumssenteret i Hordaland, Museum Vest, Baroniet Rosendal, Bergens Sjøfartsmuseum, Bymuseet i Bergen, KODE, Sunnhordland museum, Olav H. Hauge-senteret, Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum, Hardanger og Voss museum. Til saman forvaltar dei rundt 700 000 gjenstandar og foto. Eit nytt fellesmagasin vil vere eit økonomisk løft for stat, fylke, kommunar og museum. Det skal sikre at gjenstandar som representerer viktige delar av vår historie, vert teken vare på for framtidige generasjonar. Arbeidet med nytt fellesmagasin opnar for mange moglegheiter, slik at ein må vere viss på at aktuelle utfordringar vert teken omsyn til tidleg i utgreiingsfasen. I møte med musea i Bergen i april, fekk Utval for Kultur, idrett og regional utvikling presentert arbeid og status i munnleg form. På Fylkestinget sitt møte 14. juni i år, i sak 38/2016, vart satsingar innan museumsfeltet for åra 2012-2015 presentert. Det innleiande arbeidet med nytt fellesmagasin høyrer til tiltak 32 *Felles plan for samlingsforvaltning* i «Regional plan for museum 2011-2015». Av løyving til samlingsplan/samlingsforvaltning gjekk 100 000 kr til dette arbeidet. Bevaringstenestene er ei avdeling under Museumssenteret i Hordaland. Hovudoppgåvene til Bevaringstenestene er å utføre konserveringstenester og ha ansvar for fellesmagasinet i Hordaland. Museumssenteret i Hordaland har såleis ansvar for tiltak knytt til samlingsforvaltning i museumsplanen. Så langt har ei arbeidsgruppe under leiing av Museumssenteret i Hordaland, med representantar frå Hordaland fylkeskommune v/fagperson for museum, Bergen kommune v/administrasjonen og Hordaland museumslag, kartlagt arealbehov og tilstand på eksisterande lokale museumsmagasin. I tillegg har ein studert tre ulike bygningsalternativ som basis for vidare planlegging: nytt lavenergibygg, ombygging av eksisterande næringsbygg og fjellhall. Rapport frå arbeidsgruppa si kartlegging og stadfesting av behov, er vedlegg i denne saka.

I år er det ti år sidan Fellesmagasinet opna. Magasinet er for dei gjenstandane som musea i Hordaland vurderer å ha særleg høg kulturhistorisk verdi. Heilt frå planleggingsfasen var det klart at magasinet på 1300 kvadratmeter var eit første skritt på vegen for å løyse behovet for trygg og forsvarleg oppbevaring av gjenstandssamlingane. Situasjonen i dag er at kapasiteten på det meste utnyttat. Det er ikkje plass til gjenstandar over eit visst volum og tyngde. Musea rapporterer om eit estimert behov på 8 000-10 000 kvadratmeter i eit nytt fellesmagasin.

I sak 133/2016, møte i utval for Kultur, idrett og regional utvikling 13. oktober i år, vart det løyvd 350 000 kr til prosjektet om fellesmagasin for Hordaland basert på søknad frå Museumssenteret i Hordaland til tilskotsordninga «Museumsløft 2016». Her vert det peikt på fleire problemstillingar som må løftast fram i det vidare arbeidet. Fylkesrådmannen vil i tillegg understreke behovet for å undersøke om kommunane har interesse for fellesmagasin i høve kommunale og private samlingar.

Eit mål med nytt magasin bør vere at dei konsoliderte musea ikkje har behov for lokale museumsmagasin, alternativt at dette vert redusert til eit minimum. Dette vil også kunne frigjere midlar til drift av nytt fellesmagasin. Kostnadene ved den eksisterande strukturen må synleggjerast, slik at ulike finansieringsmodellar for drift kan drøftast. Til saman vil ein såleis peike på seks utfordringar som arbeidsgruppa må ta stilling til:

Utfordring 1 Publikumsmagasin

Skal eit nytt fellesmagasin vere opent for publikum? Spørsmålet vil på den sida innebere ein diskusjon om musea si rolle som formidlar av vår felles fortid og samtid, men også at ein ser på kva det vil bety for sikringstiltak, areal, lokalisering, tenester etc. Det vil også vere naturleg at ein vurderer alternativ. Dersom publikum skal få tilgang til museumsmagasin, kan det vurderast om dette kan gjerast ved eit eksisterande

magasin – til dømes dagens Fellesmagasin eller eit lokalt museumsmagasin. Her har ein allereie fleire gode eksempel å trekke erfaringar frå, slik at noko av grunnlaget for å diskutere dette punktet allereie er på plass.

Utfordring 2 Eit fellesmagasin også for kommunale og/eller private samlingar

Skal eit nytt fellesmagasin også ha areal for andre samlingar enn dei konsoliderte, som kommunale og/eller private samlingar? Her vil det vere eit spørsmål om tryggleik, behov, areal, finansiering. I dette arbeidet må ein trekke inn kommunane. Her fins det fleire døme, slik at noko av grunnlaget for vurderinga er tilgjengeleg.

Utfordring 3 Konserveringstenester

Kva for konserverings- og fellestenester skal ligge til eit nytt fellesmagasin? Det er allereie arbeid i gang som synleggjer litt av det dagsaktuelle behovet. Som vedlegg i denne saka er ei utgreiing gjennomført av Bevaringstenestene og KODE-Kunstmuseene i Bergen. Her vert det også skissert korleis ein ser for seg at ei kartlegging kan gjennomførast. Den bør skje parallelt med arbeidsgruppa for fellesmagasin sitt arbeid i 2017.

Utfordring 4 Dagens fellesmagasin

Vil det skje endringar med dagens fellesmagasin eller skal det ha same funksjon som i dag? Spørsmålet er nær knytt til utfordring 1 og 3.

Utfordring 5 Dei lokale museumsmagasina

Dei konsoliderte musea har magasin av varierende standard. Det er viktig å kartlegge kostnadene som er knytt til dagens struktur med lokale magasin og kva for finansieringsmodell det kan opne opp for med omsyn til drift av eit nytt fellesmagasin. Med digitalisering og registrering i databaser av gjenstandane før dei kjem inn i nytt magasin, vert behovet for lokale magasin redusert. Det vil kunne frigi midlar til drift av nytt fellesmagasin.

Utfordring 2, 3 og 5 gir grunnlag for å kome opp med forslag til finansieringsmodell for drift av eit nytt fellesmagasin.

Utfordring 6 Handtering av ulike stoffer og tekniske løysingar for insektsanering

Til spørsmålet om kva gjenstandsmateriale eit nytt fellesmagasin skal oppbevare, vil ein også måtte vurdere handtering av gjenstandar som inneheld farlege stoff. Bevaringstenestene har dei siste åra hatt stort fokus på denne problemstillinga og skal mellom anna arrangere fagdagar i 2017 om temaet. Det vil derfor vere tilgjengeleg dokumentasjon/informasjon som kan nyttast i arbeidet med problemstillinga. Tekniske løysingar for insektsanering inneber mellom anna vurdering av etablerings- og driftskostnader av ulike alternativ.

Det må også vurderast om ein skal sjå på behovet for fellesmagasin og konserveringstenester i nabofylka Sogn & Fjordane og Rogaland. Museumssenteret i Hordaland har allereie arbeidd opp mot musea i dei to fylka med omsyn til konserveringstenester og rådgjeving. Dette understreker den spisskompetansen Bevaringstenestene har, og som gir eit godt grunnlag for styrking og utviding også i ein vidare regional og nasjonal kontekst.

Nær knytt opp til dei utfordringane som er skissert over, er vurdering av ulike alternativ knytt til bygg: Nytt lavenergibyg, fjellhall, ombygging av eksisterande næringsbygg. Nokre erfaringar og vurderingar knytt til dei ulike alternativa er presentert i det innleiande arbeidet som arbeidsgruppa for nytt fellesmagasin har gjennomført. Funksjon og behov i eit nytt fellesmagasin må avklarast før kostnadsberekning og samanlikn av byggalternativ. Hovudarbeidet her vil såleis kome i neste fase av arbeidet.

Nytt fellesmagasin er ei investering i vår historie for framtidige generasjonar. Gjennom ei ambisiøs og målretta museumspolitik synleg i «Regional plan for museum 2011- 2015», og ført vidare i «Premiss: Kultur, regional plan for Kultur 2015-2025», har samlingsforvaltning fått særleg fokus. Ei utgreiing av sentrale problemstillingar som ein no skal i gang med, er ein føresetnad for korleis ein vil bygge for framtida og kva behov eit nytt fellesmagasin skal dekke.